

HÖRMƏTLİ ŞAHMAT BƏSTƏÇİLƏRİ !

«Şahmat bəstəçiliyi» – jurnalı
sizin haqda və sizin üçündür!

«ŞAHMAT BƏSTƏÇİLİYİ»
CHESS COMPOSITION

№ 15 Oktyabr 2012

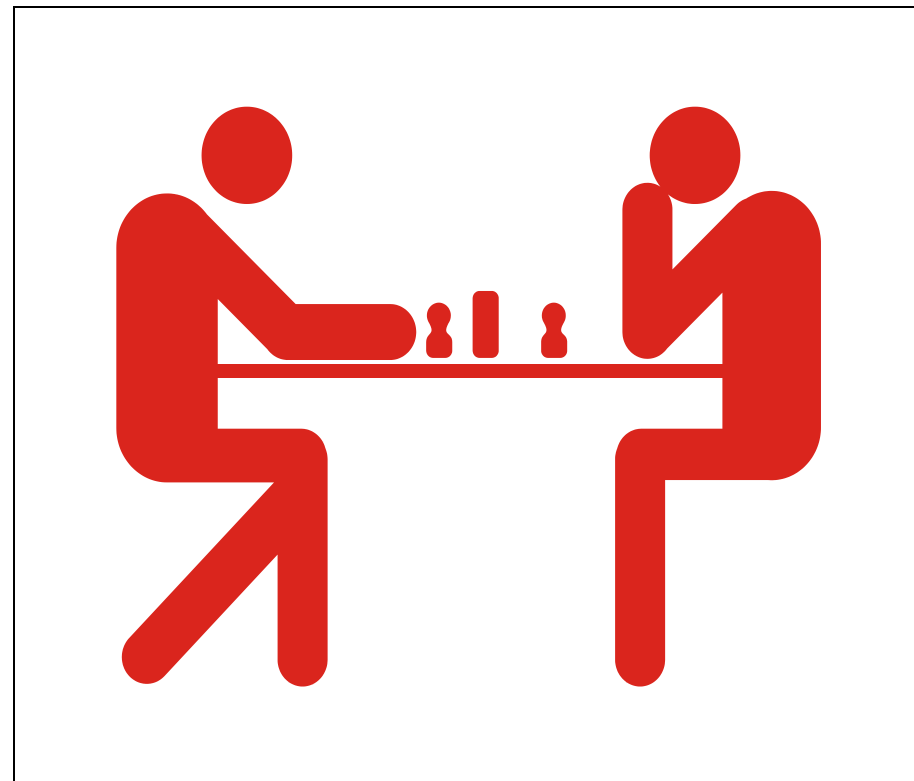

Olimpiya dünyası

(Etüdlər, #2, #3, #N)

Azərbaycan Milli Olimpiya komitəsinin mətbuat orqanı olan "Olimpiya dünyası" qəzeti #2, #3, #N və etüdlərin tərtibi üzrə beynəlxalq yarışlar keçirir. Şahmat guşəsi həftədə bir dəfə, çərşənbə axşamı və ya cümə günləri işıq üzə görünür. Orijinal bəstələri guşənin aparıcısı və yarışın təşkilatçısı **İlham Əliyevə (Sumqayıt)** göndərmək lazımdır.

E-mail: ilhamaliev@mail.ru

AZƏRBAYCAN ŞAHMAT FEDERASIYASI
BƏSTƏÇİLİK KOMİSSİYASININ BÜLLETENİ
MAGAZINE OF THE AZERBAIJAN CHESS COMPOSITION COMMISSION

Redaktor / Editor : İlham Əliyev

✉ **İlham Aliev, 8 m-r, 18/29-51, Sumgayit AZ-5008, Azerbaijan**

(+994 50) 515-40-99

E-mail: ilhamaliev@mail.ru

Redaksiya heyəti: Rauf Ələvsətzadə, Elmar Abdullayev, Kənan Vəlixanov.

E-mail: rauf.aliovsadzade@gmail.com, abdullaev-elmar@bk.ru,

velihanov@mail.ru

İÇİNDƏKİLƏR

1. Aqşin Məsimov-50 yubiley yarışması3-12
2. Yubiley yarışmasının qalibləri5
3. FIDE Albomunda Azərbaycan bəstəçilərinin xalları9
4. Rauf Ələvsətzadə "Yeni mövzu".....13
5. Rauf Ələvsətzadə "Bir fiqur az".....14
6. FIDE Albomunda üç etüdüümüz!15
7. Olimpiya dünyası16

***Azərbaycan Şahmat Federasiyası
Şahmat Bəstəçiliyi komissiyası***

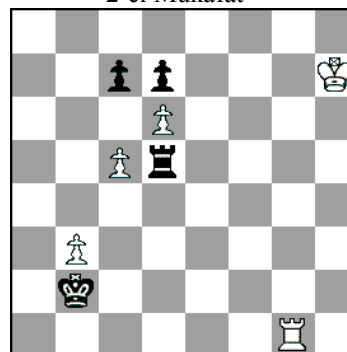
Sədr: İlham Əliyev (Sumqayıt),
Katib: Elmar Abdullayev (Şirvan)
E-mail: bestechi@mail.ru

FIDE Albomunda üç etüdüümüz!

Beynəlxalq Şahmat Bəstəçiliyi Federasiyasının (WFCC) rəsmi saytında 2007-2009-cu illərə aid FIDE Albomunun nəticələri elan olunub: <http://www.sci.fi/~stniekat/pccc/fa0709d.htm>. Sevindirici haldır ki, ölkəmizin şahmat bəstəçilərinin üç etüdü bu nüfuzlu alboma daxil olub.

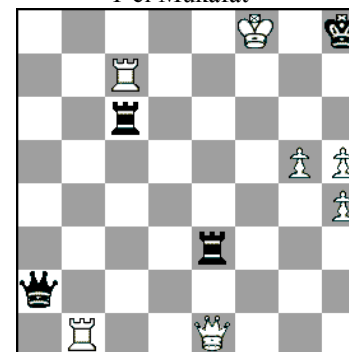
MÜSTƏQİL HƏLL EDİN

İlham Əliyev
Olympic Tourney Dresden, 2008
2-ci Mükafat

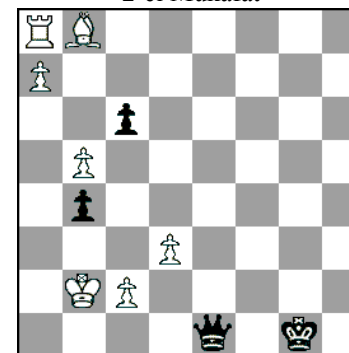
Uduş (+)

İlham Əliyev
Əli Təbrizi Şətrənci XY, 2009
1-ci Mükafat

Həç-həçə (=)

İlham Əliyev və Araz Alməmmədov
Aleksandr Sarıçev 100 XY, 2009
2-ci Mükafat

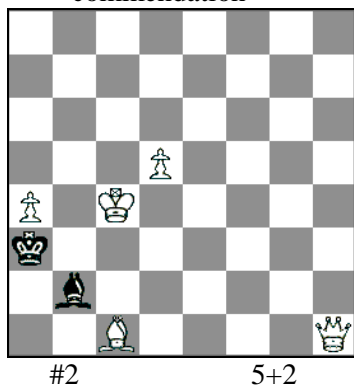
Uduş (+)

На одну фигуру меньше

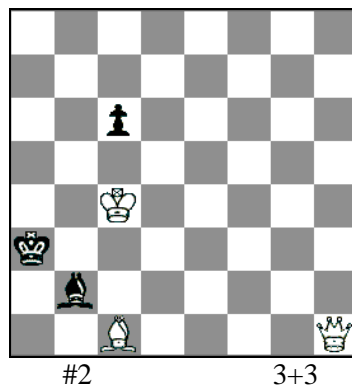
Как известно, сокращение числа фигур в миниатюрных композициях (если, конечно, это удаётся!) является своего рода достижением.

Я обратил внимание на интересную двухходовую миниатюру Haji Mammadov-а из "Chessstar" 2009 похв. отз.:

1. Haji Mammadov (Azerbaijan)
Chessstar.com 2009
commendation

1a. version Rauf Aliovsadzade (USA)

1. Haji Mammadov (Azerbaijan)

1. ♖h8! (цугцванг), 1... ♔ха4 2. ♜а8#, 1... ♙xc1 2. ♜а1#, (1... ♔а2 2. ♜xb2#).

Идея задачи: ферзь на всех углах.

1a. Вот моя версия, в которой на одну единицу меньше.

1. ♖h8! (2. ♜а8#) и т.д...

Рауф Алиовсадзаде (США)

Aqşin Məsimov-50 yubiley yarıışı, 2012 (Etüdlər)

Aqşin Məsimov 1962-ci il iyulun 1-də Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Abdallı kəndində dünyaya göz açıb. 1980-1985-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin kimya fakültəsində təhsil alıb. Ali təhsil aldığı illərdə "Bakı", "Baku", "Kommunist", "Şahmat" və "Şaxmatı" qəzetlərinin təşkil etdiyi şahmat məsələlərinin qiyabi həlli üzrə müsabiqələrin dəfələrlə qalibi olub. A.Məsimov şahmat məsələ və etüdlərinin həlli üzrə idman ustası (1998) və 9-cu Azərbaycan çempionudur. O, hələtmə üzrə Azərbaycan çempionatlarında 7 dəfə (1993, 1995, 1996, 1997, 1999, 2001, 2002) gümüş, 8

dəfə isə (1987, 1991, 1994, 2003, 2005, 2006, 2007, 2010) bürünc mükafata layiq görülüb. Şahmat məsələ və etüdlərinin həlli üzrə dünya çempionatlarında Azərbaycanı ilk dəfə məhz Aqşin Məsimov təmsil edib. Onun təşəbbüsü ilə 5-15 sentyabr 1997-ci ildə Xorvatiyanın Pula şəhərində keçirilən 40-cı Beynəlxalq Şahmat Bəstəçiliyi Konqresində ölkəmiz FIDE nəzdində Şahmat Bəstəçiliyi Daimi Komissiyasına 35-ci üzv seçilib. O, bu təşkilatda 1997-2010-cu illər ərzində ölkəmizi təmsil edib.

A.Məsimov Azərbaycan həllçiləri arasında hələtmə üzrə dünya çempionatlarında ölkəmizi beş dəfə təmsil edib: 1997 – Pula (Xorvatiya), 1998 – Sankt-Peterburq (Rusiya), 1999 – Netanya (İsrail), 2003 – Moskva (Rusiya), 16 - 23 oktyabr 2010

Krit (Yunanıstan). 1997-2011-ci illərdə şahmat məsələlərinin həlli üzrə milli komandanın üzvü olub.

Aqşin Məsimov - İlk növbədə yubileyimlə bağlı etüd tərtibi üzrə yarış təşkil etdiklərinə görə Azərbaycan Şahmat Federasiyası Bəstəçilik Komissiyasına və bu yarışa qatılan bütün şahmatçılara, etüdlərin səhvlərinin və sələflərinin yoxlanılmasında olan köməkliyə görə İuri Akobia (Gürcüstan) və İlham Əliyevə (Sumqayıt) minnətdarlığımı bildirirəm. Obyektivliyi qorumaq, müəlliflərin adlarının hakimliyə təzyiq göstərməməsi üçün xahişimə əsasən yarışın direktoru Elmar Abdullayev (Şirvan) bütün etüdləri anonim olaraq, yəni müəlliflər göstərilmədən mənə göndərmişdi. Müəlliflər göstərilməsə də, müəyyən mənada etüdlərin quruluşundan onun peşəkar və ya yeni başlayan tərtibçi olduğunu bilmək mümkün idi. Müsəbiqəyə qeyri-adi yanaşdım: həm tərtibçi, həm də həllçi olduğum üçün hakimlikdə həll və tərtib prinsiplərini birləşdirməyi qərara aldım. Öncə etüdlərin cavablarına baxmadan onları həll etdim, mükafatlandırma zamanı isə təkcə tərtibçi nöqtəyi-nəzərdən deyil, həm də həllçi mövqeyindən yanaşdım.

Qeyd edim ki, yubiley yarışında yerli etüd tərtibçilərimizə daha çox şans vermək məqsədi ilə onun Azərbaycan çərçivəsində keçirilməsini təklif etdim. Yarışa ölkəmizin 7 şəhərindən (Bakı, Sumqayıt, Şirvan, Lənkəran, Qəbələ, Qubadlı, İmişli) 16 müəllif tərəfindən 21 etüd göndərilmişdi. Sonradan bildim ki, iştirakçılar və təltif edilənlər arasında nəinki tanınmış, həm də gənc şahmatçılar var.

Təəssüf ki, etüdlərdən bəziləri kompüter yoxlamasından keçmədi:

4. Elnur Əliyev (Lənkəran) 2.♔b5! ♜f4 3.♙b4 və ağlar qalib gəlir, 6.♔d7 ♜xf3 (6...♙xf3 7.a4) 7.a4+-.

11. Elmar Abdullayev (Şirvan) 2.♙g5!.

15. Araz Alməmmədov (Qəbələ) 1...♞xb6 2.♜d6+ ♜d5 3.♜c8 ♞a6

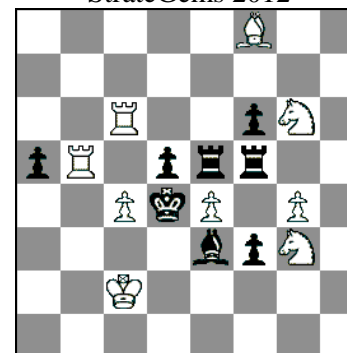
4.♞xe2 ♞a2+ 5.♙d1 / ♙d3 və uduş yoxdur.

İndi isə təltifə layiq görülən etüdlərlə tanış olaq.

Новая тема (?)

Kenan Velikhanov (Azerbaijan)

StrateGems 2012

#3

9+8

Задача на диаграмме была опубликована на днях, в 60-м номере журнала за октябрь-декабрь, а автор прислал мне её сравнительно давно. Как редактора раздела трёхходовок в "StrateGems", идея, которую Kenan предлагал, меня заинтересовала, и я, признаюсь, несколько задержал публикацию этой задачи - искал трёхходовки с данной идеей, но не нашёл.

1.♞b7! с угрозой 2.♔c5+ ♙xc4 3.♔xe3#,

1...dc 2.♞d7+ ♞d5 3.♔c5x (♜xf5#?),

1...de 2.♞d7+ ♞d5 3.♜xf5x (♔c5#?),

1...♞e7 2.♜xf5+ ♙xe4 3.♞xe7# (♞e6#?),

1...♞e6 2.♜xf5+ ♙xe4 3.♞xe6# (♞e7#?).

Вот авторская "заявка": в не менее чем в двух вариантах вторые ходы сторон повторяются, а на матующем ходу происходит антидуальное разделение с чередованием "хорошего" и "плохого" ходов. Заметим, что в данной трёхходовке автор удвоил идею: налицо две системы с чёткой игрой. Не исключено, что мы наблюдаем рождение новой темы.

3 октября 2012 г

Рауф Алиовсадзе (США)

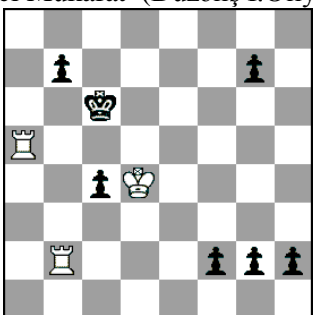
Redaksiya: Məqalə həmçinin Rusiyanın <http://popovgl.narod.ru/Stat/Stat48.html> və <http://ru-chess-art.livejournal.com/190964.html> saytlarında dərc olunub.

1.♔d4+ ♔a3 2.♙xe5 ♖xg7 3.♙b2+! [3.♙xg7?; 3.♙xg7? pat / stalemate] 3... ♙xb2 4.♙xg7 uduş / wins. Gənc müəllifin qısqadəişli, daha çox sxem olan etüdünü bir dəqiqə ərzində həll etdim. Etüdü az-çox maraqlı edən ağların 3-cü gözəgəlimli gedişidir. Belə qərara gəldim ki, əgər müəllif peşəkar olmasa, bu etüdü fərqləndirmək mümkündür. Doğrudan da ehtimalım düz çıxdı: müəllifin 15 yaşı var.

Another young composer study which took me a minute to solve. This entry is rather too schematic. The White's obvious third move causes a slight interest. I am sure; it's composed by newcomers to chess composition, so the study deserves an award. The author is 15 year old.

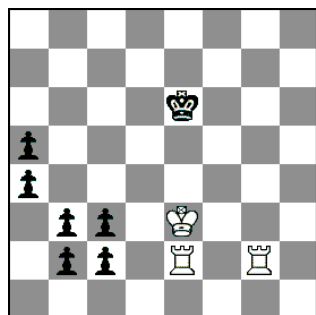
MÜSTƏQİL HƏLL EDİN

1. Aqşin Məsimov
Şahmat (Bakı) 1991
1-ci Mükafat (Düzəliş İ.Əliyev, 2003)

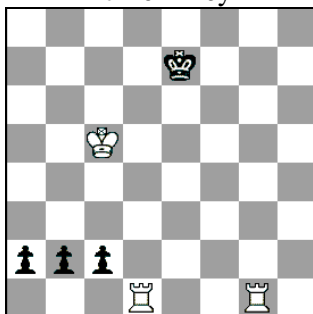
Uduş (+)

2. Aqşin Məsimov
Olimpiya dünyası 2009

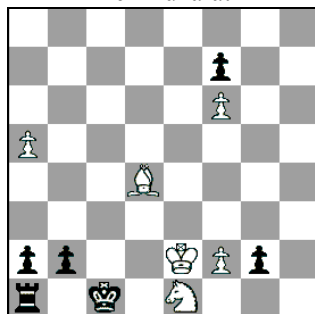
Uduş (+)

3. Aqşin Məsimov
M.Muradov-60 YY, 2010
1-ci fəxri rəy

Uduş (+)

4. Aqşin Məsimov, Sergiy Didux
Olimpiya dünyası 2009
1-ci Mükafat

Uduş (+)

Yubiley yarışının qalibləri

İlham Əliyev

Samir Bədəlov (+)

Fərid Aslanov

Vasif Durarbəyli

Araz Alməmmədov

Kənan Vəlixanov

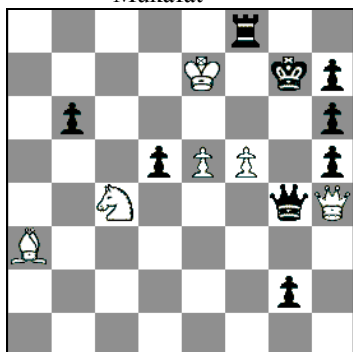

Ceyhun Hüseynzadə

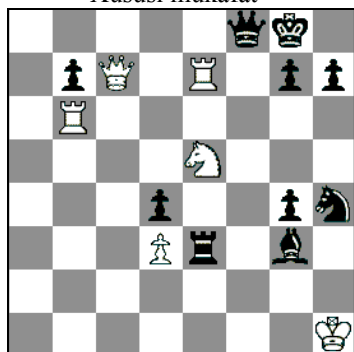
Zaur Bayramov

17. İlham Əliyev
A. Məsimov-50 YY, 2012
Mükafat

Heç-heçə (=)

13. Samir Bədəlov (+)
A. Məsimov-50 YY, 2012
Xüsusi mükafat

b) – pb7 Uduş (+)

17. İlham Əliyev (Sumqayıt) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012. Mükafat / Prize.

1. ♖f6+!! ♜xf6 2. exf6+ ♔h8 3. ♘d6! [3. ♘e5? ♚e4+–] və iki variant:
1) 3...g1♖ (3...♚e2+ 4. ♘f8) 4. ♘f7+ ♔g8 5. ♘xh6+ ♔h8 6. ♘f7+ ♔g8
7. ♘h6+ daimi şah, mövqeli heç-heçə / perpetual check, positional draw.
2) 3...♚g8 4. ♘f7+ ♜xf7+ 5. ♘xf7 g1♖ 6. ♘f8 (təhlükə 7. ♘g7+) 6...♚g8+
7. ♘e7 (təhlükə 8. ♘g7+) 7...♚g5! [7...♚g4 8. ♘g7+ ♜xg7+ 9. fxg7+ ♘xg7
10. f6+] 8. ♘f7 (threat 9. ♘g7+) 8...♚g8+ 9. ♘e7 mövqeli heç-heçə / positional draw.

Yubiley yarışına həsr olunmuş müsabiqənin ən yaxşı etüdü! Gələcəkdə hələtmə çempionatları üçün maraq doğuracaq bu etüdü böyük ləzzətlə 30 dəqiqə ərzində həll etdim. Vəzirin qurbanı və orijinal final böyük təəssürat doğurur. Ölkəmizin tanınmış şahmat etüdcüsünün növbəti gözəl əsəri.

Best study. A good example for solving competitions that I solved in 30 minutes. Q-sac and an original finale leave a great impression. Another good study by the republic's well-known composer.

10 minutes was spent to solve this study. Interesting ambush idea created by R and B. Pity, it is Black to start. I was amazed to know that this awarded end-game is the 10 years old chess player's second study!

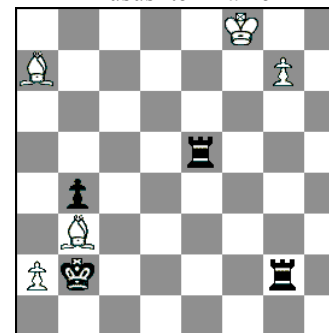
7. Ceyhun Hüseynzadə (Sumqayıt) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012. Tərifnamə / Commendation.

1. b4 [1. a5? ♖b2 2. ♘d3 ♘xa2 3. ♘c2 ♔a1 4. b4 ♔a2!] 1...♖b2 2. ♘d3 ♘xa2
3. ♘c2 [3. b5? axb5 4. axb5 cxb5 5. c6 ♖b2 6. c7 a2] 3...♔a1 4. ♖b3! [4. b5?
axb5 5. axb5 a2=] 4...a2 5. ♘c2 a5 6. b5 [6. bxa5? pat /stalemate] 6...cxb5
7. c6 [7. axb5? a4 8. b6 a3 9. b7 pat / stalemate] 7...b4 [7...bxa4 8. c7+–] 8. c7
b3+ 9. ♘xb3 ♖b1 10. c8 ♚ a1♖ 11. ♚c2#.

Piyada etüdünü 10 dəqiqəyə həll etdim. Oyunda ağlar qaraların pat istəyinə mane olaraq sonda rəqib şahı mat edirlər. 12 yaşlı daha bir gənc şahmatçının növbəti etüdü. Sonda kiçik dual var, ancaq mənəcə o həllə təsir göstərmir, çünki eyni matı uzadır 11. ♜f5+ ♔c1 12. ♚c2#.

Another one that took me 10 minutes. White prevents a stalemate and then checkmates. 12 years old composer's new study. There is a minor dual at the end that is not a flaw, I think, as it just delays the same checkmate: 11. Qf5+ Kc1 12. Qc2#.

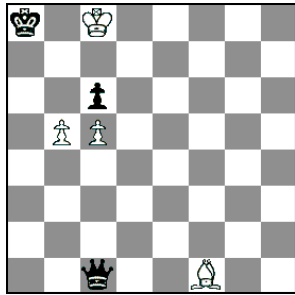
1. Zaur Bayramov
A. Məsimov-50 YY, 2012
Xüsusi tərifnamə

Uduş (+)

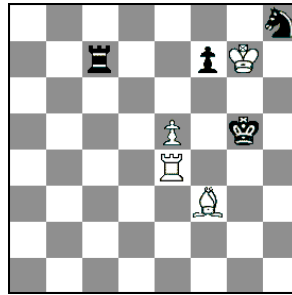
1. Zaur Bayramov (Sumqayıt) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012. Xüsusi tərifnamə / Special commendation.

2. Kənan Vəlixanov
A. Məsimov-50 YY, 2012
Tərifnamə

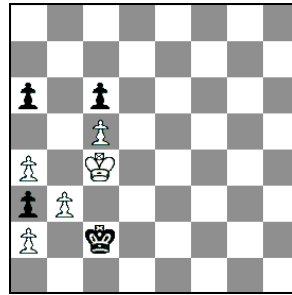
Heç-heçə (=)

3. Fərid Aslanov
A. Məsimov-50 YY, 2012
Tərifnamə

GQ, Heç-heçə (=)

7. Ceyhun Hüseynzadə
A. Məsimov-50 YY, 2012
Tərifnamə

Uduş (+)

2. Kənan Vəlixanov (İmişli) Aqşin Məsimov-50 YY, 2012. Tərifnamə /
Commendation.

1.b6 ♖f4 [1... ♗xc5 2.b7+ ♕a7 3.b8♖#] **2.♙a6** (threat 3.♙b7#) **2... ♗f8+ 3. ♕c7 ♖e7+ 4.♙c8** (threat 5.b7+) **4... ♗e8+ 5.♙c7 ♗b8+ 6.♙d7 ♖e5 7.♙c8 ♖e8+ 8.♙c7 ♗b8+ 9.♙d7 ♗f8 10.♙c7** positional draw.

Qısa müddətə həll etdiyim miniatur etüddə ağların ilk iki gedişindən sonra hər şey aydınlaşsa da, maraqlı mövqeli heç-heçədir: qara vəzir fil və piyadaya qalib gələ bilmir. Tanınmış məsələ tərtibçimizin etüddə də uğur qazanması sevindiricidir.

This one was solved very quick. After two moves everything is clear, but nevertheless an interesting positional draw. The bQ cannot deal with the wB and the wP. I am glad that the author ,mainly a problem composer, takes an interest in studies.

3. Fərid Aslanov (Sumqayıt) Aqşin Məsimov-50 YY, 2012. Tərifnamə /
Commendation.

Gedish qaralarındır **1...f5+** [1... ♗g6 2.♖g4+ ♕f5 3.♖g1 ♗xe5 4.♙g2 f6+ 5. ♕f8] **2.♙xh8 ♕g6 3.♙h5+!** ♕h6 [3... ♕xh5 4.♖e1] **4.♖h4** [4.♖g4? fxg4 5.♙xg4 ♖h7+ 6.♕g8 ♖g7+] **4...♖c8+ 5.♙e8+ ♕g5 6.♖h5+ =.**

10 dəqiqə ərzində həll etdiyim etüddə ağ topun filin arxasında gizlənərək pusqu yaratması maraqlı doğurur. Heyif ki, gedişi ağlara ötürmək alınmayıb. 10 yaşlı şahmatçının ikinci etüdünün də təltifə düşməsi mənim üçün gözlənilməz oldu!

13. Samir Bədəlov (+) (Bakı) Aqşin Məsimov-50 YY, 2012. Xüsusi mükafat / Special prize.

A) 1.♖c4+ Kh8 2. ♗f7+ ♕g8 3.♖f6!! ♖e1+ [3...gxf6 4.♗g5+ ♕h8 5.♖xh7#; 3...Qxe7 4.♗h6+ ♕h8 5.♖g8#; 3...♖xe7 4.♗h6+ ♕h8 5.♖xf8#; 3...♗a8 4.♗d8+ ♕h8 5.♖f8#] **4.♖xe1 gxf6 5.♖e8! ♗xe8 6.♗d6+ ♕f8 7.♗xe8** uduş..

B) 1.♖c4+ [1.♖xg7+? ♕h8! 2.♖xh7+ (2.♖b1 ♗a8+ 3.♗b7 ♗xb7+ 4.♖gxb7 ♖xe5) 2...♕g8+] **1...♕h8 2.♗f7+** [2.♖b8?? ♖e1#] **2...♕g8** [2...♗xf7 3.♗xf7] **3.♗d6+!** [3.♖f6? ♗a8+ 4.♖c6 ♗a1+ 5.♖c1 ♗xc1+ 6.♖xc1 ♖xe7] **3...♕h8 4.♖b8! ♗xb8** [4...♖e1+ 5.♖xe1] **5.♗f7+** [5.♖e8+? ♗xe8!] **5...♕g8 6.♗d8+!** ♕h8 **7.♖e8+!** ♖xe8 **8.♗f7+ ♕g8 9.♗h6+ ♕h8** [9...♕f8 10.♗f7#] **10.♖g8+!** ♖xg8 **11.♗f7#.**

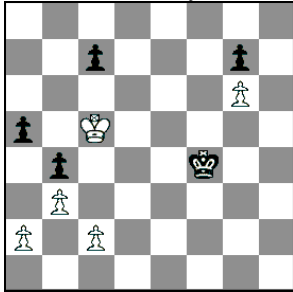
Həllinə 50 dəqiqə sərf etdiyim etüdü (A) "duzu" 3-cü gedişdir. Əkizə isə 5 dəqiqə sərf etdim, çünki mövqə tanış idi, burada şahmatda çox populyar olan qapalı mat kombinasiyası keçir. Ancaq təəssüf ki, əkizin sələfi var, mövqə fərqli olsa da, həll tamamilə eynidir: (HvdH IV 66264, A. Stavrietsky, Xüsusi mükafat, 1999). Ancaq əkizin maraqlı tərəfi odur ki, burada yanlış izlər daha çox maraqlı doğurur və həllin tapılmasını çətinləşdirir. A əkizinin həllinin burada keçməsinə "b7" piyadası mane olur. Sonradan öyrəndim ki, bu etüd istedadlı etüdçü və şahmat məşqçisi olan mərhum S.Bədəlovun son etüdlərindən biridir.

I spent 50 minutes to solve this one, while the twin took me just 5 minutes, as the position was easy to figure out from the diagram twin,-a popular S-mate idea. Unfortunately, Twin B is anticipated (though, a different starting position) : HvdH IV 66264, A. Stavrietsky, special prize, ts21#53 {c}, 1999. What is good about the twin is that, in it, there are more tries that make the solution hard. In the diagram position, pb7 is a hindrance. That this study was composed by the late S.Badalov (study composer and chess couch) I knew later...

10. Fərid Aslanov

A. Məsimov-50 YY, 2012

Fəxri rəy

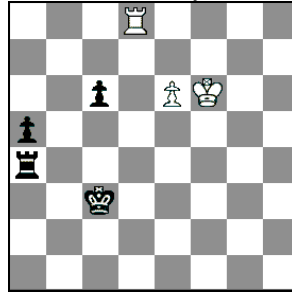

Uduş (+)

6. Vasif Durarbəyli

A. Məsimov-50 YY, 2012

Fəxri rəy

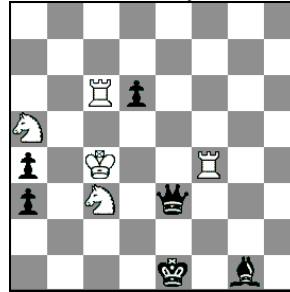

Uduş (+)

5. Araz Alməmmədov

A. Məsimov-50 YY, 2012

Fəxri rəy

Heç-heçə (=)

10. Fərid Aslanov (Sumqayıt) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012. Fəxri rəy / HM. **1. ♖b5 ♕e5 2. ♖a6!!** [2... ♖a4? c6 3. ♖xa5 c5] **2...c6** [2... ♖d4 3. ♖xa5 c5 4. ♖b6 ♖d5 5. ♖b5] **3. ♖b6! ♖d6** [3... ♖d4 4. ♖xa5 ♖c3 5. ♖a4 c5 6. ♖b5] **4. ♖xa5 ♖c5** [4...c5 5. ♖b6 ♖d5] **5. ♖a4** uduş. İlk nəzərdə asan görünən piyada etüdünün həllinə 45 dəqiqə sərf etdim. Piyada vuruşundan iki dəfə imtina xoş təəssürat bağışlayır. Praktiki şahmat oyunundan alınmış bu piyada etüdü nəzəri cəhətdən əhəmiyyətə malikdir. Etüdün müəllifinin 9 yaşadək məktəblilər arasında dünya çempionu (Krakov, Polşa 2011) olmasını eşitdikdə çox sevindim. İlk etüdünü dərc etdirən gənc müəllif şahmatda və bəstəçilikdə uğurlar arzulaıyırım!

This seemingly easy P-study took me an hour to solve. Two refusals of P-fight' leave a good impression. The study drawn from a practical game has a theoretical value. When I knew that the author was a world champion among not yet 9-years old (Poland-2011) I was surprised. I wish this author a great future as a chess player and a composer as well!

6. Vasif Durarbəyli (Sumqayıt) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012. Fəxri rəy / HM. **1. ♕f5!!** [1. ♕e5? ♖a1 2. ♖d4 ♖e1+ 3. ♖e4 ♖h1 4.e7 ♖h8 5. ♕d6 ♖b3 6. ♖e3+ ♖b2 7. ♕xc6 a4=; 1. ♖a8? c5 2.e7 ♖e4 3. ♖xa5 ♖b4=; 1.e7? ♖e4 2.e8 ♖xe8 3. ♖xe8 a4=] **1... ♖a1 2.e7 ♖e1 3.e8 ♖xe8 4. ♖xe8 a4 5. ♖a8!** [5. ♕e4? a3=] **5... ♖b3 6. ♕e4** [6. ♕f4] **6...a3 7. ♕d3** [7. ♕e3] **7... ♖b2 8. ♕d2 a2 9. ♖b8+ ♖a3 10. ♕c2 a1 ♖+** **11. ♕c3** uduş / wins.

Xana seçimi ilə başlayan ilk gözəl və çətin gediş etüdün həllini qəlzləşdirir. Fikrimcə, miniatur etüd top sonluqlu şahmat nəzəriyyəsi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edəcək. Maraqlıdır ki, həllinə yarım saat vaxt sərf etdiyim etüd praktik oyundan alınıb və ilk gedişi şahmat üzrə grossmeyster Vasif Durarbəyli də tapa bilməyib, 1. Şe5? gedişindən sonra oyun heç-heçə başa çatıb. 20 yaşlı şahmat grossmeysterinin 4-cü etüdü!

White has to be careful in finding the difficult first move, which makes the whole solution rather complicated. I think this miniature has a value in Rook endings. This one took me 30 minutes to solve, while Grandmaster V.Durarbeyli couldn't find the right continuation-this study is developed from a practical game! (Ke5?) in this study, that led to a draw. 20 -years old chess Grandmasters 4th study.

5. Araz Alməmmədov (Qəbələ) Aqşın Məsimov-50 YY, 2012.

Fəxri rəy / HM. **1. ♖e4 ♖xe4+** [1...d5+ 2. ♕xd5] **2. ♖xe4 a2 3. ♖b3! axb3 4. ♖a6 b2 5. ♖xa2 b1 ♖ 6. ♖e2+! ♕xe2** [6... ♕f1? 7. ♖g3#; 6... ♕d1 7. ♖c3+] **7. ♖c3+ ♕e3 8. ♖xb1=.**

Həllinə 5 dəqiqə sərf etdiyim etüd sonda iki fiqurun qurbanı və çəngəl zərbəsi ilə yadda qaldı. Daha çox məsələ tərtibində fərqlənən həlletmə üzrə 14 dəfə Azərbaycan çempionu olan həmkarıma etüd yaradıcılığını da unutmadiğına görə təşəkkür edirəm.

This took me 5 minutes to crack it. I liked the two sacks and the fork. The author, a 14th times Azerbaijan Solving Champion, is known to be more skillful in composing problems, and I am happy for my friend for his interest in end-games.

FIDE Albomunda Azərbaycan bəstəçilərinin xalları

Aleksandr Sarıçev- 30,83; İlham Əliyev- 4,17; Muradxan Muradov - 1,67; Rauf Ələvsətzadə-1; Mübariz Səfərov-1; Məcnun Vahidov- 0,50; Araz Alməmmədov-0,83; Züleyxa Eyvazova- 0,50.
